

riske kapacitet på alle relevante niveauer i modtagerlandet. U-landenes prioriteringer må i denne forbindelse også ses i lyset af de meget lave aktuelle priser på konventionel energi, især olieprodukter, samt ikke mindst de alsidige anvendelsesmuligheder – også decentralt – der er karakteristiske for diesel.

Der lægges endvidere generelt vægt på at anvende anerkendte teknologier, der tilpasset de lokale forhold kan skaffe sikker energiforsyning til fattige mennesker på en økonomisk, social og miljømæssig bæredygtig måde. Dansk viden om fordelingspolitiske, ejendomsretlige, reguleringsmæssige forhold og dansk teknologisk know-how er ofte nyttig i den forbindelse, men ikke nødvendigvis afgørende for modtagerlandets prioriteringer. Samarbejde med den danske ressourcbase har høj prioritet i gennemførelsen af aktiviteterne.

Danida støtter normalt ikke forskning og produktudvikling på VE-området. Konkrete Danida-indsatser vil dog i et vist omfang kunne ske indenfor landesektorprogrammer på energiområdet, ligesom forskningsprojekter vil kunne finansieres over u-landsbevillingens forskningsmidler efter de herfor gældende regler. Endvidere er der visse begrænsede muligheder for pilot- og demonstrationsprojekter

Status og planer for bæredygtig energiforsyning i dansk bistand

Bilateral bistand

I den bilaterale bistand er bæredygtig energiforsyning foreløbig valgt som koncentrationssektor i 5 programsamarbejdslande. Både i programmet for blandede kreditter og i privatsektorprogrammet spiller bæredygtig energi en vigtig rolle, og det indgår også i projekter udført af danske NGO'er. Der er tale om mange og forskelligartede aktiviteter, tilpasset enkelte modtagerlandes særlige behov og forhold. Til illustration kan nævnes:

Nepal

Danida har netop lagt sidste hånd på forberedelsen af et ambitiøst energisektorprogram i Nepal til 154 mio. kr. over 5 år. Det overordnede formål med programmet er at bidrage til at forbedre levevilkårene for en del af Nepals landbefolkning ved at give adgang til forbedrede, miljøvenlige energiteknologier. Sektorprogrammet indeholder 5 komponenter:

- Kapacitetsopbyggende støtte til Center for Vedvarende Energi, AEPC, der er en selvstændig styrelse under Ministeriet for Videnskab og Teknologi,
- støtte til udbredelse og anvendelse af forbedrede køkkenovne i landhusholdninger,
- støtte til fremme af lokal elproduktion fra mikro-vandkraftværker,
- støtte til udbredelse og anvendelse af solenergi,
- finansiering af investeringer i mikro-vandkraftværker, solenergianlæg og det nationale elnet.

Energisektoren er et nyt og vanskeligt indsatsområde i Nepal. Selvom landbefolkningen i Nepal udgør omkring 85% af den samlede befolkning, har kun 4% adgang til elektricitet. Det resterende energibehov dækkes af traditionelle energiformer, herunder især træbrændsel med negative konsekvenser for miljøet, indeklimate og kvinders arbejdsbyrde. Regeringens udbygningsplaner for det nationale elnet har som målsætning, at 30% af befolkningen skal have adgang til elektricitet i 2020.

Energisektorprogrammet søger at bidrage til en lettere adgang til elektricitet for den store del af landbefolkningen, der forsat vil bo i områder, hvor det nationale el-net ikke forventes at nå ud inden for de næste 20-30 år. Ved at beskæftige sig med udbredelsen af produktion, transmission og distribution af energi til landbefolkningen i bjergrige regioner i Nepal har Danida valgt et vigtigt, men også vanskeligt arbejdsområde, hvor der ikke kan trækkes på egne erfaringer, og hvor de hidtidige bestræbelser er stødt på problemer. De risici – der uundgåeligt er ved at bevæge sig ind på et nyt, vanskeligt område – vil blive søgt begrænset ved dels at kapacitetsopbygge den relevante styrelse på området, AEPC, dels at etablere et tæt samarbejde med NGO'er med ekspertise på området samt ved løbende at gennemføre studier af specifikke problemstillinger.

Niger

Udenrigsministeriet har også for nylig besluttet at videreføre et projekt vedr. bæredygtig brændetræsudnyttelse i Niger, med en bevilling på 22,8 mio. kr. En væsentlig del af projektet er etableringen af et afgiftssystem, der giver de involverede aktører en økonomisk interesse i at indgå i en reguleret brændetræsforsyning.

Træ, som kommer fra områder uden for de regulerede skovområder, pålægges en tre gange